

3 Základní vzdělávání

3.1 Výsledky inspekčního elektronického zjišťování v základním vzdělávání

Do inspekčního elektronického zjišťování na téma vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem bylo zapojeno 3 810 základních škol zapsaných ve školském rejstříku.

Ve školním roce 2014/2015 se podle výpovědí ředitelů a ředitelky vzdělávalo v těchto základních školách 20 102 žáků s odlišným mateřským jazykem, z toho 14 967 žáků cizinců (74,5 %) a 5 135 žáků z České republiky, pro které je čeština druhým jazykem, nikoliv jazykem mateřským (25,5 %). Celkově tvořili žáci s odlišným mateřským jazykem 2,5 % z celkového počtu žáků. Prvním až třetím rokem se vzdělávalo ve škole 61 % z celkového počtu žáků s odlišným mateřským jazykem (podrobněji viz tabulka č. 15).

Tabulka č. 15 Počet žáků s odlišným mateřským jazykem v základním vzdělávání

Žáci s odlišným mateřským jazykem	Žáci s cizí státní příslušností		Žáci z ČR, pro které je čeština druhým jazykem, nikoliv jazykem mateřským		Žáci s odlišným mateřským jazykem celkem	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
celkem	14 967	74,5	5 135	25,5	20 102	100,0
Z toho 1. rokem	3 401	22,7	1 000	19,5	4 401	21,9
Z toho 2. rokem	2 612	17,4	734	14,3	3 346	16,6
Z toho 3. rokem	3 244	21,7	1 279	24,9	4 523	22,5
Z toho jiným rokem	5 710	38,2	2 122	41,3	7 832	39,0

Alespoň jednoho žáka s odlišným mateřským jazykem uvedla přibližně polovina základních škol. Na následující otázky odpovídaly již pouze tyto školy.

Podle ředitelů a ředitelky škol potřebuje z celkového počtu žáků s odlišným mateřským jazykem jazykovou podporu 22,4 % žáků a tuto podporu dostává 20,7 % z nich. Při odhadu potřeby jazykové podpory ze strany ředitelů a ředitelky škol je potřeba vycházet z faktu, že školy nedisponují materiálem pro jazykovou diagnostiku, který by určil úroveň komunikačního i odborného jazyka, a velmi často je jazyková úroveň odhadována pouze na základě komunikačních dovedností žáka. Lze tedy odhadovat, že reálný počet žáků s odlišným mateřským jazykem, kteří potřebují jazykovou podporu, může být vyšší. Jakým způsobem je jazyková podpora zajištěna v základních školách, zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 16 Způsob zajištění jazykové podpory

Forma podpory	Podíl škol (v %)
Individuální podpora pedagoga (např. formou individuálního vzdělávacího plánu nebo vyrovnávacího plánu)	60,1
Individuální nebo skupinové doučování češtiny po vyučování	59,8
Asistent pedagoga v době výuky	19,1
Hodiny/kurz češtiny v době běžné výuky (například místo českého jazyka)	18,4
Jiným způsobem	13,2

Uvedených 20,7 % žáků s odlišným mateřským jazykem dostává jazykovou podporu zejména v době běžné výuky (60,1 % škol) a při individuálním nebo skupinovém doučování češtiny (59,8 %). V menší míře je ve výuce využíván asistent pedagoga (19,1 %). Přibližně pětina škol